

آشنایی با رشته کلام با گرایش مهدویت سطح سه

ماده ۱- عنوان

عنوان رشته، سطح سه رشته کلام با گرایش مهدویت است.^[۲]

ماده ۲- تعریف رشته کلام با گرایش مهدویت:

سطح سه رشته کلام با گرایش مهدویت، یکی از شاخه‌های کلام اسلامی است، که در آن طلاب، مبانی و مسائل امامت و مهدویت را به صورت استدلالی می‌آموزند و توانایی پاسخگویی به نیازهای مربوط و توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی، تبلیغ و تدریس آن را پیدا می‌کنند. و در پایان، موفق به دریافت دانشنامه سطح سه این رشته می‌شوند.

ماده ۳- اهداف رشته کلام با گرایش مهدویت

1. توسعه شناخت نسبت به مسائل و مبانی عقلی و نقلی امامت و مهدویت
2. ایجاد توان تحقیق در حد تحلیل و بررسی تطبیقی و زمینه‌سازی جهت تألیف در زمینه امامت و مهدویت
3. شناخت و نقد دیدگاه‌های انحرافی و تقویت توان پاسخگویی به پرسش‌ها و شبهات روز در حوزه امامت و مهدویت؛
4. ایجاد توان تدریس مباحث امامت و مهدویت در سطوح پایین‌تر؛
5. تربیت مبلغان مسلط به معارف و مسائل امامت و مهدویت؛
6. تربیت طلاب مستعد جهت ورود به سطوح بالاتر؛
7. شناخت استدلالی و عمیق مسائل فقهی و اصولی؛
8. تقویت بنیه اجتهاد و استنباط در حوزه امامت و مهدویت.

ماده ۴- سیاست‌های رشته کلام با گرایش مهدویت

1. اهتمام به تعالی اخلاقی و معنوی طلاب و تقویت روحیه انتظار
2. اهتمام به تقویت استقلال فکری و اعتماد به نفس در مسائل علمی؛
3. اهتمام به تقویت تعبد و تعهد دینی و دفاع از عقائد شیعه امامیه به ویژه امامت و مهدویت؛
4. تأکید بر آموزش پژوهش‌گرا؛
5. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی با اهتمام به سنت‌های حوزوی؛
6. تأکید بر پویایی برنامه‌های آموزشی و پژوهشی و توجه به نیازهای روز؛
7. تأکید بر شناسایی طلاب مستعد؛
8. تأکید بر استفاده از متون آموزشی واجد استانداردهای لازم؛
9. اهتمام به تقویت مبانی نظام مقدس اسلامی و ترویج ارزش‌های آن؛
10. اهتمام به دروس فقه و اصول و نظارت بر اجرای آن.

ماده ۵- ضرورت رشته کلام با گرایش مهدویت

1. اهمیت فوق العاده مباحث امامت و مهدویت به عنوان شاخصه اعتقادی شیعه امامیه؛
2. رسالت حوزه علمیه در تربیت اندیشمندان توانمند جهت تبیین، ترویج و دفاع از آموزه امامت و مهدویت و جلوگیری از

سوءبرداشت‌ها و استفاده‌های انحرافی از آن؛

3. نیاز اجتماع به تبیین و ترویج درست عقائد شیعه در زمینه امامت و مهدویت و دفاع از آن در مقابله با تهاجمات فکری، گروه‌ها و فرقه‌های انحرافی.

ماده ۶- نظام آموزشی رشته کلام با گرایش مهدویت

نظام آموزشی این رشته نیم‌سال، درسی^[۳] و حضوری است. طول دوره بدون احتساب پایان‌نامه حداقل شش و حداکثر هشت نیم‌سال است.

ماده ۷- شرایط پذیرش رشته کلام با گرایش مهدویت

1. احراز صلاحیت‌های عمومی و اخلاقی بر اساس آئین‌نامه‌های مصوب؛
2. دارا بودن مدرک علمی سطح دو؛
3. قبولی در آزمون ورودی و مصاحبه علمی و شخصیتی.

ماده ۸- جدول دروس پیش‌نیاز رشته کلام با گرایش مهدویت

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	کلام اسلامی و ۲ و ۳	۹۶	شناخت استدلالی مباحث خداشناسی (ذات، صفات فعلیه و ذاتیه، مراتب فعل الهی)، نبوت (ضرورت، ویژگی‌ها، وظایف و اختیارات، نبوت و خاتمیت پیامبر اسلام) و معاد (حقیقت مرگ، عالم برزخ، قیامت و ویژگی‌های آن)
۲	معرفت‌شناسی	۳۲	شناخت استدلالی راه‌ها و ابزار شناخت و ارزیابی آنها
۳	فرق و مذاهب کلامی	۳۲	آشنایی با آموزه‌ها، روش‌ها و کتب اصلی فرقه‌های مهم تشیع و تسنن
۴	کلیات و تاریخ علم کلام	۳۲	شناخت علم کلام (فرق آن با فلسفه و علوم دیگر)، موضوع، غایت و مبانی آن، تبیین حجیت روش‌های عقلی و نقلی و شرایط آنها و آشنایی با سیر تکوین و تطور علم کلام، مشرب‌های کلامی، متکلمین بزرگ، منابع و مآخذ مهم کلامی
۵	قواعد کلامی	۳۲	شناخت استدلالی قواعد اساسی علم کلام مانند: حجیت عقل، حسن و قبح عقلی، لطف، معلل به اغراض بودن افعال خدا، وجوب شکر منعم، امتناع نقض غرض، وجوب انجام اصلح بر خدا و قبح عقاب بلابیان
۶	مسائل جدید کلامی	۳۲	شناخت مهم‌ترین مسائل جدید کلامی، مانند: منشأ دین، تکثرگرایی، علم و دین و قلمرو دین
۷	تاریخ معاصر	۳۲	بررسی تحلیلی تاریخ فرهنگی، اجتماعی و سیاسی صد سال اخیر ایران
۸	روش تحقیق	۳۲+۱۶	آشنایی با روش‌های عمومی پژوهش و کیفیت بهره‌برداری از منابع نظری عملی
۹	زبان انگلیسی (عمومی)	۳۲+۱۶	ایجاد توان درک مطلب و ترجمه متون ساده انگلیسی نظری عملی
جمع		۳۸۴	

تبصره: طلابی که دروس پیش‌نیاز را در مراکز معتبر گذرانده باشند، در صورت مطابقت هشتاد درصدی سرفصل‌ها از گذراندن این دروس معاف هستند.

مادة ۹ - عناوين و مشخصات کلی دروس رشته کلام با گرایش مهدویت

ردیف	عنوان	ساعت
۱	دروس عمومی	۶۲۴
۲	دروس تخصصی	۱۱۶۸
جمع کل		۱۷۹۲

مادة ۱۰ - عناوين و مشخصات تفصیلی دروس

۱. دروس عمومی

ردیف	عنوان درس	ساعت	اهداف
۱	فقه	۱۶۰	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (از القول فی ماهیة العیب تا آخر مکاسب)
۲	اصول	۳۲۰	شناخت استدلالی مباحث مهم اصولی طبق برنامه مرکز مدیریت در سطح سه (جلد اول کفایة الاصول از ابتدای المقصد الثانی فی النواهی تا پایان جلد دوم)
۳	عربی معاصر	۳۲+۱۶	ایجاد توان بهره‌گیری از متون عربی جدید در حوزه امامت و مهدویت
۴	روش تحقیق پیشرفته	۳۲+۱۶	کسب مهارت‌های تحقیق و پژوهش در مسائل امامت و مهدویت با آموزش روش‌های تحقیق و کیفیت بهره‌برداری از ابزار و منابع
۵	روش تدریس	۳۲+۱۶	ایجاد توان مهارت تدریس با آموزش روش‌ها و فنون کلاس‌داری و ارزشیابی
جمع		۶۲۴	

۱. دروس تخصصی رشته کلام با گرایش مهدویت

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۱	مهدویت در قرآن	۳۲	شناخت و طبقه‌بندی مجموعه آیات مرتبط با مهدویت و تفسیر آیات مهم
۲	مبانی و روش‌های تفسیر موضوعی	۳۲	شناخت مبانی، قواعد، مراحل و روش‌های صحیح تفسیر موضوعی قرآن کریم
۳	امامت عامه ۱ و ۲	۶۴	تبیین جایگاه و ضرورت عقلی و نقلی امامت و خلافت الهی، شئون و مناصب (مرجعیت علمی، هدایت و رهبری اجتماعی، حکومت، ولایت تکوینی و تشریعی)، خصائص و ویژگی‌های امام (علم، عصمت و نصب، همراه با نقد و بررسی دیدگاه‌های مختلف)
۴	امامت خاصه	۴۸	تبیین راه‌های تشخیص امام و شناخت استدلالی ادلة نقلی و عقلی امامت و خلافت بلافصل امیرالمؤمنین علیه السلام و امامت دیگر امامان (با توجه به شبهات زیدیه، اسماعیلیه و واقفیه و نقد و بررسی ادلة صلاحیت خلفای ثلاث)
۵	تاریخ تشیع ۱ (تاریخ تحلیلی امامت)	۴۸	تحلیل وقایع و تحولات سیاسی - اجتماعی چالشی و مهم مرتبط با امر امامت، از زمان پیامبر اعظم صلی الله علیه و آله تا پایان غیبت صغری با تأکید بر سازمان وکالت، شرایط و زمینه‌های غیبت
۶	تاریخ تشیع ۲ (تاریخ غیبت کبری)	۳۲	تبیین تاریخ مرجعیت و نیابت امام در دوران غیبت کبری، و شناخت و بررسی سیر تاریخی شیعه، فرق و دولت‌های مهم شیعی از آغاز تا کنون

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۷	شبهه‌شناسی امامت	۳۲	پاسخ به شبهات جدید و مبتلایه در عرصه امامت، مانند مشروعیت، مقبولیت، رابطه امامت و خاتمیت
۸	شبهه‌شناسی مهدویت	۳۲	بررسی و پاسخ به شبهات اعتقادی مهم، رایج و مبتلایه در عرصه مهدویت، مانند: طول عمر و ولادت حضرت به منظور تبیین و دفاع از عقاید شیعه
۹	ولایت فقیه	۴۸	تبیین استدلالی نظام ولایت فقیه در عصر غیبت، و شناخت استدلالی شرایط، وظایف و اختیارات ولی فقیه با رویکرد پاسخ به شبهات
۱۰	مأخذشناسی امامت و مهدویت	۱۶	معرفی توصیفی و تحلیلی و اعتبارسنجی منابع و کتب مهم امامت و مهدویت در فرق اسلامی به ویژه منابع امامیه، مانند الشافی، شرح التجرید، الالفین، دلائل الصدق، الغدیر، عیقات الانوار، احقاق الحق، الغیبة نعمانی، الغیبة طوسی، کمال الدین صدوق، فتن ابن حماد، عقد الدرر شافعی
۱۱	منطق فهم حدیث	۱۶	شناخت مبانی، قواعد و روش‌های صحیح فهم احادیث و مبانی جرح و تعدیل آنها
۱۲	تاریخ حدیث	۱۶	شناخت جایگاه، منشأ پیدایش و سیر تحول و تطور حدیث و آشنایی با مکاتب، مجامع، منابع، اصطلاحات و سبک‌های حدیثی
۱۳	روش تبلیغ	۱۶+۱۶ عملی	ایجاد توان مناظره، نقد اندیشه، تبلیغ و پاسخ به شبهات با آموزش فنون و روش‌های تبلیغ و تأثیرگذاری بر مخاطبان و کیفیت بهره‌برداری از ابزار نوین
۱۴	مهدویت در احادیث	۴۸	شناخت و دسته‌بندی مجموعه احادیث مهدوی وارده از طرق عامه و امامیه و بررسی سندی و دلالتی آنها، همراه با مقایسه روایات خاصه، عامه و مشترك
۱۵	مسائل اساسی مهدویت ۱، ۲ و ۳	۹۶	شناخت استدلالی مسائل مهم مهدویت، مانند: غیبت و علل آن، فواید امام غایب، انتظار، علائم و شرایط ظهور، نزول حضرت عیسی علیه السلام ، رجعت، ملاحم و فتن، رؤیت، طول عمر و ویژگی‌های حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه از دیدگاه شیعه
۱۶	فرق انحرافی ۱، ۲ و ۳	۹۶	بررسی، تحلیل و نقد اندیشه و آموزه‌های فرقه‌های انحرافی در بحث مهدویت، مانند موحدین شیخیه، بابیه، بهائیت، قادیانیه و جریان‌های انحرافی معاصر و تبیین زمینه‌ها، انگیزه‌ها و عوامل پیدایش آنها
۱۷	مهدویت و آینده جهان	۳۲	شناخت و بررسی آینده جهان و هدف تاریخ با توجه به آموزه مهدویت، بررسی ویژگی‌های جهانی‌شدن و جهانی‌سازی و ارتباط آن با حکومت جهانی امام عصر و تبیین نقاط افتراق جهانی‌سازی مهدوی با دیگر جهانی‌سازی‌ها و ارائه راهکارهای بهره‌وری از فرصت‌ها و ظرفیت‌های به وجود آمده، برای زمینه‌سازی ظهور و انقلاب جهانی مهدوی
۱۸	مهدویت و مستشرقان	۳۲	شناخت ماهیت استشراق و مکاتب آن و نقد و بررسی مهم‌ترین شبهات خاورشناسان پیرامون مهدویت
۱۹	منجیدر ادیان	۳۲	بررسی اندیشه منجی‌گرایی در ادیان و مکاتب، مانند اسلام، مسیحیت، یهود، زرتشت، کنفوسیوس، اشعیا، بودا و تبیین اشتراکات و اختلافات آنها

ردیف	عنوان درس	ساعت	هدف
۲۰	ادعیه و زیارت‌شناسی مهدویت	۳۲	بررسی و تحلیل محتوایی معارف ادعیه و زیارات مأثوره در باب مهدویت، مانند دعای ندبه، عهد، افتتاح، زیارت آل یاسین، برخی ادعیه صحیفه سجادیه و دعاهاى منسوب به حضرت
۲۱	کارکردهای فرهنگی و اجتماعی مهدویت	۳۲	تبیین کارکردهای فرهنگی و اجتماعی اعتقاد به مهدویت، مانند امیدواری به آینده، معنابخشی و نشاط زندگی، انسجام و انضباط اجتماعی، نقد و بررسی فرهنگ عامه مردم در رابطه با مهدویت (آداب، رسوم، زیارتگاه‌ها، سرودها، افسانه‌ها، خرافات و جعلیات) و نیز ارائه راهکارهای بهینه‌سازی کارکردهای فرهنگی اجتماعی مهدویت
۲۲	وظایف امت نسبت به امام	۳۲	تبیین وظایفی مانند معرفت، بیعت، اطاعت، تولی و تبری، محبت، اخذ علوم، نصیحت و احیاء امر ائمه علیهم السلام
۲۳	زبان تخصصی ۱ و ۲	۶۴+۳۲ نظری عملی	ایجاد توان فهم متون انگلیسی یا عربی در حوزه امامت و مهدویت
۲۴	پایان‌نامه	۱۹۲ عملی	ارائه يك پژوهش جامع، همراه با نقد و بررسی و تتبع کافی در موضوع امامت و مهدویت
جمع		۱۱۶۸	

[۱]. این مصوبه قبلاً به عنوان مصوبه ۸۰۱ در جلسه ۱۵ کمیته بررسی و تصویب رشته‌ها، (دوره پنجم)، مورخ ۲۹/۶/۹۰ به تصویب رسیده بود، که پس از اصلاح مطابق تصمیم جلسه ۸۱ شورای عالی حوزه‌های علمیه (دوره ششم)، به مصوبه ۹۲۸ تغییر یافت.

[۲]. عنوان مصوبه، اصلاحی مصوبه ۸۲۹/

[۳]. در این نظام، هر درس به صورت مستقل ارزیابی می‌شود و قبولی یا رد در یک درس، تأثیری در قبولی یا رد دروس دیگر ندارد.

برای مشاهده سایر رشته های تخصصی سطح سه کلیک کنید